

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLJIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
S. Normamatov
“ 25 ” 08 2022

ADABIY TANQIDIY TAFAKKUR TARIXI
fanining ishchi o'quv dasturi

Bilim sohasi: 100 000 - Gumanitar soha
Ta'lim sohasi: 120 000 – Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi: 5120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)

15. Tўlabov O. Milliy shʼr shuuri. T. 2021
16. Tўlabova P. Xudoyberdi Tўxtaboev romanlarida badiiy psixologizm. T. 2020
17. Ulugʻov A. Qalb kandili. T. 2013
18. Usmonov O. ʻzbek adabiyati tarixi (Fuʻlom Zaʼfarariy haʼt va ijod iʻuli) 2021
19. Xudoyberganov N. Badiiy taʼhlil seʼri. T. 2008
20. Xoldorov D. Noziqri ʻzbek kissalarida badiiy uslub muammosi. – T.: “FIRDAVS-SHOH”, 2021
21. Chʻlpon va tankid (nashrga tayʼrlovchi Karimov B.), T.: «Adabiyʼt jamgarmasi», 2004
22. Sharafiddinov O. Ijodni anglash baʼti, T.: «Sharq», 2004
23. ʻzbek adabiy tankidi (Anglogiya). T.: 2011.
24. Kuronov D. Adabiyʼtshunoslikka kirish. T.: «Xalq merosi» nashriʼti, 2010
25. Kaʼramonov K. Adabiy tankid va bolalar adabiyʼti. T.: «Fan» 1991

Электрон манбалар

- 25. www.literature.uz
- 26. www.zivonet.uz
- 27. www.natlib.uz

7. O'QUV DASTURI HAQIDA MA'LUMOT

O'quv dasturi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat O'zbek tili va adabiyoti universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2022 yil "25" "08" dagi "1" - sonli bayoni bilan tasdiqlangan.	
Adabiyot nazariyasi va zamonaviy adabiy jarayon kafedrasi mudiri:	
B. Karimov	<i>B. Karimov</i> (imzo)
Tuzuvchi:	<i>B. Karimov</i> (imzo)
U. Rasulova	<i>U. Rasulova</i> (imzo)
“Adabiyot nazariyasi va zamonaviy adabiy jarayon” kafedrasi dotsenti, filologiya fanlari doktori.	
Taqrizchilar:	
A. Dehqonov	<i>A. Dehqonov</i> (imzo)
ToshDO*TAU O'zbek adabiyoti tarixi kafedrasi dotsenti.	

Semestr	Fan/modul kodi 302ATT 3 6	Fan/modul turi Qo'shimcha	Ta'lim tili o'zbek	Ishlab chiqilgan o'quv yili 2021/2022				Jami yuklama (soat)		
				Haftalik dars soatlari	O'quv mashg'ulotlari (soat)				Mustaqil ta'lim (soat)	
Har bir semestrda modulning nomi	ECTS - Kreditlar	Jami: soatlari	ma'ruza		seminar	amaliy	laboratoriya			
			5	Adabiy tanqidiy tafakkur tarixi	6	6	90	36	14	40
	Jami:	6	6	90	36	14	40	0	90	180

1. FANNING MAZMUNI

–“Adabiy tanqidiy tafakkur tarixi” fanini o'zlashtirishda o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tatbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Dasturda ko'rsatilgan mavzular ma'ruza, amaliy mashg'ulot, seminar mashg'ulotlari shaklida olib boriladi. Shuningdek, fanning dolzarb masalalari talabalarga mustaqil ta'lim sifatida o'zlashtirish uchun beriladi. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, texnik vositalardan foydalaniladi. Ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlari zamonaviy pedagogik texnologiyaning “bumerang”, “matbuot konferensiyasi” singari ilg'or metodlari orqali hamda slydlar, multimedia namoyishlari bilan o'tkaziladi.

2. FANNI O'QITISH NATIJALARI VA SHAKLLANADIGAN KASBIY KOMPETENSIYALAR

“Adabiy tanqidiy tafakkur tarixi” fanida munaqqidlar, adib-munaqqidlarning faoliyati, adabiy tanqidchilikdagi janrlar va uslublar masalasi tadqiq qilish orqali talabada tanqidiy qarash shakllantiriladi.

“Adabiy tanqidiy tafakkur tarixi” fani adabiyotning jamiyat ijtimoiy hayotidagi o'rni, adabiyotning ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati, munaqqidlar faoliyati ijodkorlarning o'ziga xos uslubi kabilan to'g'risida ma'lumot beradi.

Talabalar bu fanni o'rganish orqali adabiy tanqidning tarkibiy qismlari, janrlari to'g'risida ma'lumotga ega bo'ladilar.

3. O'QUV FANI O'QITILISHI BO'YICHA USLUBIY KO'RSATMALAR

– “Adabiy tanqidiy tafakkur tarixi” fanini o'zlashtirishda o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni

tatbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Dasturda ko'rsatilgan mavzular ma'ruza, amaliy mashg'ulot, seminar mashg'ulotlari shaklida olib boriladi. Shuningdek, fanning dolzarb masalalari talabalarga mustaqil ta'lim sifatida o'zlashtirish uchun beriladi. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, texnik vositalardan foydalaniladi. Ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlari zamonaviy pedagogik texnologiyaning “bumerang”, “matbuot konferensiyasi” singari ilg'or metodlari orqali hamda slydlar, multimedia namoyishlari bilan o'tkaziladi.

4. TALABALAR KREDITLARINI OLISH TARTIBI

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba adabiy tanqid sohasidagi yangilanishni kuzatib, badiiy asar poetikasidagi o'zgarishni aniqlashi, poetik tafakkurning o'ziga xos xususiyatlari, badiiy asar komponentlari, janrlar tabiati, adabiyot va ijtimoiy hayot, munaqqid uslubi to'g'risida bilimiga ega bo'ladi.

Nazoratlarni amalga oshirish tartibi va baholash mezonlari

Baholash mezonlari –

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligidan 2018 yil 26 sentyabrdagi 3069-son bilan ro'yxatdan o'tkazilgan “Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi” nizomga muvofiq ishlab chiqildi. Baholash ON, YAN dan iborat.

Oraliq nazorat: o'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki shaklda o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat: Fan bo'yicha semestr davomida o'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki shaklda o'tkaziladi.

1. Talabalarning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagilarga amal qilinadi:

A'lo “5” baho olish uchun talaba nazariy jihatdan chuqur bilimga ega bo'lishi, qo'yilgan nazariy muammoga ijodiy yondoshib, uning mohiyatini tushunib, mustaqil ravishda mushohada yurita olishi, uni hal etish usullarini puxta bilishi va uni amaliyotda qo'llay olishi shart.

Yaxshi “4” baho olish uchun talaba nazariy jihatdan chuqur bilimga ega bo'lishi, qo'yilgan nazariy muammo mohiyatini tushunishi, tahlil usullarini farqlay olishi va uni amaliyotda qo'llay olishi shart.

Qoniqarli "3" baho olish uchun talaba qo'yilgan nazariy muammoning mohiyatini tushunishi, tahlil usullarini bilishi shart.

Qoniqarsiz "2" baho talabaga fan bo'yicha aniq tasavvurga ega bo'lmashligi va fanni o'zlashtirmaganligi uchun qo'yiladi.

5. O'QUV MASHG'ULOTLARI VA MUSTAQIL TA'LIM QISMI

I-SEMESTR

1. Ma'ruza mashg'ulotlari

Nö	Ma'ruza mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so'zlar)	Soatlar hajmi
1	Adabiy tanqid obyektini Adabiy tanqid fanining spesifikasi	Fanning o'rganish ob'ekti, uning boshqa fanlar bilan aloqadorligi. Adabiy tanqidning vujudga kelishi, uning istilohiy ma'nolari va tarixiy taraqqiyoti.	2
2	O'zbek adabiy tanqidi genezisi. Yangi o'zbek tanqidchiligiining shakllanishi	Adabiyotshunoslik, badiiy adabiyot va boshqa fanlar bilan aloqasi. Adabiy tanqid ilmiy-estetik hodisa sifatida.	2
3	O'zbek adabiy tanqidchilik janrlari.	Adabiy tanqidning janriy tasnifi. Taqриз janrining tabiati. Janrning estetik tafakkur taraqqiyotidagi o'rni.	4
4	O'zbek adabiy tanqidchiligidagi metodlar	O'zbek adabiy tanqidchiligidagi biografik metod: hasbi hol, manolib, tanqidiy ocherk, adabiy portret, badiiy lavhalar.	4
5	XX asrning 20,30-yillari tanqidchiligi. Adabiy tanqidda vulgar sotsiologizm xususiyati.	O'zbek jadid tanqidchiligiining taraqqiyoti bosqichlari: xususiyati, vazifasi. Tanqidchilikda izlanishlar.	4
6	XX asr ikkinchi yarmidagi o'zbek tanqidi	Adabiy tanqidda munaqqidning o'rni. Badiiylik va mahorat masalasiga e'tiborning ortishi. Estetika, tanqidchilikdagi yangi tamoyillar.	4
7	M. Qo'shjonov hayoti va ijodi	Munaqqid dunyoqarashi. M. Qo'shjonovning Abdulla Qodiriy, Abdulla Qahhor ijodiga oid tadqiqoti.	4
8	O. Sharafiddinov hayoti va ijodi	O. Sharafiddinovning lirika borasidagi qarashlari. Olimning	4

Nö	Adabiy tanqid uslub va individual yondashuv	Cho'ipon ijodiga oid tadqiqoti. O. Sharafiddinov mutarjimi.	Jami:
9	Adabiy tanqidda uslub va individual yondashuv	Inson va jamiyat, zamon va makon, shakl va mazmun tushunchasini ilmiy-estetik, falsafiy jihatdan anglash, tahlil va talqin etish, baholash masalasi.	4
10	Istiqloq davri tanqidchiligi	Mustaqillik davri tanqidchiligiining namoyandalari. Istiqloq davri tanqidchiligidagi mahorat muammosi.	4
Jami:		Jami:	36

2. "Adabiy tanqidiy tafakkur tarixi" fani bo'yicha AMALIY mashg'ulotlar taqsimoti

Nö	Amaliy mashg'ulot mavzulari	Soatlar hajmi
1	O. Sharafiddinov. Ijodni anglash baxti asari	2
2	O. Sharafiddinov. Dovondagi o'ylar asari	2
3	M. Qo'shjonov. O'zbekning o'zligi	2
4	A. Rasulov. Tanqid, talqin, baholash	2
5	A. Rasulov. Betakror o'zlik	2
6	N. Karimov. Cho'ipon	2
7	N. Karimov asarlari	2
Jami:		14

2. "Adabiy tanqidiy tafakkur tarixi" fani bo'yicha SEMINAR mashg'ulotlari taqsimoti

Nö	Mavzular	Soat
1.	Umarali Normatov Ijod sehi. Ijodkorning harorati so'zi	4
2.	Ibrohim G'afurov. Hayo xalostkor	4
3.	Qozoqovoy Yo'ldoshev. Yoniq so'z	4
4.	Adabiy tanqid va zamonaviy o'zbek nasri	4
5.	Adabiy tanqid va adabiy jarayon munosabati	4
6.	Adabiy tanqidda badiiy asarga estetik yondashuv	4
7.	Adabiy tanqid va germenevтик tafakkur	2

8.	Biografik tarixiy funksional yondashuv.	4
9.	Tazkira, badia va xotira jam'i	4
10.	Vadud Mahmudning munaqqidlik faoliyati	4
11.	XX asr 30-yillari tanqidchilari ijodi	2
12.	Cho'ponning Adabiyot nadir asari tahlili	2
	Jami	40

Mustaqil ta'lim

Talaba mustaqil ishini tayyorlashda fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda, quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik;
- seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik;
- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismini o'zlashtirish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- talabaning o'quv, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fan bo'limlari va mavzularini chuqur o'rganish;
- faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;
- masofaviy ta'lim.

Talabalar mustaqil ta'limning mazmuni va hajmi

4- jadval

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Soat	I-semestr	
			Mustaqil ta'limga oid topshiriq va tavsiyalar	Bajarish muddati
1	Amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik.	10	Kutubxonada shug'ullanish	
2	Seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik.	10	Kutubxonada shug'ullanish	
3	O.Sharafiddinov "Ijodni anglash baxti"	10	Ijod sirlari	
4	O.Sharafiddinov "Haqiqatga sadoqat"	15	Badiiy asar tili	
5	A.Rasulov "Tanqid, tahlil, baholash"	15	Badiiylik sirlari	
6.	B.Karimov "Ruhiyat alifbosi"	15	Globalashuv davri o'zbek adabiyoti	
7.	B.Karimov "Abdulla Qodiriy va germevntik tafakkur"	15	Qodiriy ijodining xorijda o'rganilishi	
		90		

6. FANNING KURS ISHI MAZMUNI

O'quv rejada fan bo'yicha kurs ishi rejalashtirilimgan.

7. O'QUV ADABIYOTLARI VA AXBOROT MANBALARI

"Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari" o'quv faniga oid asosiy darsliklar, o'quv qo'llanmalar va qo'shimcha adabiyotlar, Internet jahon axborot tarmog'i resurslari, dissertatsiya, monografiya hamda boshqa tavsiya etilgan o'quv, ilmiy va uslubiy ma'lumotlar manbalari keltiriladi;

8. ISHCHI O'QUV DASTURI HAQIDA MA'LUMOT

o'quv dasturining oxirgi betida uni ishlab chiqqan oliy ta'lim muassasasi nomi, tuzuvchilar ismi, familiyasi, lavozimi, ilmiy daraja va unvonlari, taqrizchilar ismi, familiyasi, ish joyi, lavozimi, ilmiy daraja va unvonlari, o'quv dastur ko'rib chiqilgan oliy ta'lim muassasasi kengashi bayonining raqami keltiriladi.

FOYDALANILADIGAN DARSLIKLAR VA O'QUV QO'LLANMALAR RO'YXATI

Asosiy adabiyotlar:

1. Valixujayev B. Ўзбек адабиётшунослиги тарихи (X-XIX asrlar). T.: «Ўзбекистон», 1993.
2. Nazarov B. va b. O'zbek adabiy tanqidchiligi tarixi. T.: 2012
3. Бехбудий М. Танкид сараламоқдур. Ё Махмудхўжа Бехбудий. Танланган асарлар. T.: «Ўзбекистон», 1997.
4. Шарафиддинов О. Довондаги ўйлар T.: «Маянавия», 2004.
5. Каримов Б. Жадид мунаққиди Вадул Махмуд. T.: 2000
6. Каримов Б. Қодирий феномени. T.2020
7. Навоий А. Маъжолис-ун-нафос (Асарлар 20 томлик. 13 том.) T.: «Фан», 1997
8. Проблемы теории литературной критики. Изд МГУ, 1980
9. Расулов А. Истеъдод ва эътиқод. T.: F. Гулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти, 2000
10. Расулов А. Бадийлик – безавол янгилик. T.: 2007.
11. Расулова У. XX аср ўзбек криссачилиги(поэтик изланишлар ва тараккиёт тамойиллари). – T.: 2020
12. Рахмонов Б. Ўзбек адабий танқидчилиги. T.: «Янги аср авлоди», 2004
13. Сафаров О., Йўлдошев Б., Ахмедова Ш.. Адабий танқид назарияси. БухДУ нашриёт, 2003.
14. Теория литературы в 2*-томах. Том I. Москва Академа. 2004